

SUNEK PROTI RENI

Amerikanci so včeraj na 60 milj dolgi fronti pričeli največjo ofenzivo izza bojev v Normandiji ter so vdrlji dve milj v Siegfriedovo črto ali zapadni zid. Ta ofenziva je usmerjena proti velikim nemškima industrijskima mestoma Duesseldorfu in Kolinu ter proti Reni.

Pričetek in potek tega sunka je popisal vojni poročevalec Don Whitehead naslednje:

Sivi oblaki, težki od dežja, so se zgodaj zjutraj razgrnili in prišli so bombniki. Švigali so nad glavami mogočno, bilo jih je sto in sto in so sipali svoj smrtni tovor na zapadni zid.

Napad se je pričel.

Deset dni je bila fronta ameriške prve armade skoro popolnoma mirna. Na višjih mestih so temu rekli premirje. Toda za infanteriste v njihovih narzlih in mokrih jazbinah ni bilo premirja, ker sovražniki kovi topovi so vedno streljali na nje.

Deset dni je armada dovažala zaloge in rezerve ter se pripravila na ta sunek. Sedaj je bil general Courtney H. Hodges pripravljen. Njegove čete so bile v postojankah. Več sto topov je bilo razpostavljenih. Več dni so temni oblaki zagrinjali nebo, včeraj pa je skozi nje prodrlo sonce in to je bilo znamenje za napad.

Nekaj minut pred sedmimi zjutraj se je v zraku začelo neko šumenje, ki je postajalo vedno močnejše in postalo ropotanje kot grom. Prikazali so se bombniki, ki so se svetlikali v sončnih žarkih.

Kmetje, ki so vozili z vozovi na velikih kolesih, so z odprtimi očmi gledali proti nebu. Možje, žene in otroci — vsi so obračali oči proti nebu. Gospodinj so slonele na oknih in so gledale vojake po poljih, ki so gledali v nebo.

Izgledalo je, kot da ta del sveta stoji mirno ter je zadrževal sapo in čakal, kaj pride.

In tedaj je prišlo. Tedaj je prišel ropot, drdranje, grmenje, pokanje bomb — zemlja se je tresla. To je bilo bombardiranje, kot še nikdar na nobeni fronti.

Na tleh topovi, v zraku bombniki so sipali smrt in razdejanje na Siegfriedovo črto, na trdnjavske stolpce, zakope in

trdnjavske zidove.

Ob 11. dopoldne sta stotnik Ross Simmons iz Tulsa, Okla in poročnik Ferdinand Bons iz Salt Lake City, Utah, vodila svoje polke čez zelena polja k napadu. Pridrili so do reke Wurm, čije ledeno mrzlo in do kolen segajočo vodo so prebrdli. Drvili so dalje proti trdnjanskim stolpcem in drugim utrdbam. Za trenutek je ta ali oni postal, ko je prižvižgal topovski strel čez grič. En oddelek je s ceste krenil na polje ter je prodiral proti nasipu vrh teriba. Na tem mestu jih je sovražnik videl. Preplezali so nasip in čez odprto polje. Drugi oddelek je došel do nasipa. Tudi ta oddelek je preplezal nasip, nato je stekel po pobočju čez polje in je izginil po drugem pobočju.

Ta napad je bil izveden 8 do 10 milj severno od Aachena. Napad je bil označen kot največji v evropski kampanji in njegov cilj je Rena. Ker pa je bil napad na primeroma majhni razdalji, je mogoče sklepati, da je bil prvi cilj tega napada dobiti dobre strateške točke, s katerih bo mogoče pričeti napad v mnogo večjem obsegu naravnost proti Reni. Napad je prišel v času, ko so Angličani na skrajnem severnem koncu fronte dobili velika ojačenja in Nemci so včeraj proti severu poslali eno oklopno divizijo.

The Associated Press poroča, da je bil poglobitvi napad med Merkesteinom, 8 milj severno od Aachena, in Palenbregom, 11 milj od Aachena.

Kot na tem kraju se Nemci tudi na ostali 450 milj dolgi fronti srdito branijo. Ameriška tretja armada je razbila sovražni protinapad pri Jallaucourtu severno od Nancyja in je očistila gozd Gremacey, 14 milj severno od Nancyja. Nižje proti jugu Nemci napadajo pri Belfortu in v Vogezih.

Kot na tem kraju se Nemci tudi na ostali 450 milj dolgi fronti srdito branijo.

Ameriška tretja armada je razbila sovražni protinapad pri Jallaucourtu severno od Nancyja in je očistila gozd Gremacey, 14 milj severno od Nancyja. Nižje proti jugu Nemci napadajo pri Belfortu in v Vogezih.

Kot na tem kraju se Nemci tudi na ostali 450 milj dolgi fronti srdito branijo.

Ameriška tretja armada je razbila sovražni protinapad pri Jallaucourtu severno od Nancyja in je očistila gozd Gremacey, 14 milj severno od Nancyja. Nižje proti jugu Nemci napadajo pri Belfortu in v Vogezih.

KAKO SE JE PODAL CALAIS

Po 24-urnem premirju, tokom katerega je iz Calaisa odpotovalo 20.000 prebivalcev, so Kanadčani s pomočjo angleških aeroplanov v soboto z vso silo napadli Calais, v katerem je še ostalo 4000 nemških vojakov, ki so bili pripravljeni braniti se do zadnjega moža in do zadnjega strela.

Premirje je bilo sklenjeno v petek med nemškim polkovnikom Schroederjem in angleškim generalom pri nekem podrtim mostu, 8 milj od Calaisa. Okoli nemškega polkovnika, ki je šel pred kratkim prišel v Calais, je stalo nekaj njegovih častnikov v blestečih uniformah. Eden je imel leseno nogo, drugemu je manjkala roka, tretjemu je bilo od ognja ožgano uho.

“Povedati vam hočem,” je pričel polkovnik Schroeder, “da sem od svojega firerja prejel povelje bojevati se do zadnjega moža in do hočem tudi storiti. Edini vzrok za to premirje je, da se da civilnemu prebivalstvu priložnost zapustiti mesto.”

Nato je bilo premirje sklenjeno. Ko so bila pogajanja končana, je angleški general rekel Schroederju: “Dobro, gospod polkovnik, upam, da se boste veselili jutrišnjega bombardiranja.”

Schroeder se je nasmejal, skomignil z rameni in odvrnil: “To je vojna.”

Kmalu nato so pričeli ljudje prihajati iz mesta. Poročila s fronte pravi, da se je tokom noči in zgodaj zjutraj izselilo 20.000 ljudi.

HUDI BOJI ZA NIŽINO PADA

Ameriške čete zavezniške 5. armade so v štirih dneh odbile štiri zelo močne nemške protinapade na Monte Battaglia ob robu nižine Pada ter so zelo ojačnega sovražnika vrgle nazaj in zasedle Monte Cappello, dve milj proti zapadu.

Osma armada ob Jadranu je očistila pokrajino okoli Savignana in potisnila v severozapadni smeri proti pokrajini, ki je preprežena s kanali, ki vodijo v dolino Pada. Nemci se z vso silo branijo in boji se nadaljujejo, ko je zopet nastopilo lepo vreme.

Nemški Transocean radio poroča, da Angličji zbirajo močno armado ob Jadranu, kar pomeni, da se zavezniški pripravljajo na kako večjo ofenzivo.

Amerikanci so v svojem prodiranju proti nižini Pada južno od Imole in Bologne zadeli ob glavno armado feldmaršala Alberta Kesselringa in pokrajini okoli Monte Battaglia.

RUSKE OFENZIVE SO PONEHALE

Velika ruska ofenziva, ki se je valila čez osem meja zadnje štiri mesece, je včeraj začasno ponehala, kajti Moskva poroča, da na 1300 milj dolgi fronti ni bilo nobene izpremembe, četudi so jugoslovanski partizani in Bolgari dosegli v bojih znatne uspehe.

Vojaški izvedenci domnevajo, da se 11 sovjetskih vojaških skupin pripravlja za veliko jesensko in zimsko ofenzivo.

Moskovski list “Pravda” pa poroča, da so v teku vroči boji pred letsko prestolico Riga, ki je pod ognjem ruske artilerije, ki je oddaljena od mesta samo 7 milj.

Maršal Tito poroča, da so Nemci v Jugoslaviji povečali svojo armado na 27 divizij in sicer z divizijami, ki so bile umaknjene iz Grške in Bolgarske.

Tito poroča, da so partizani

Monte Battaglia in Monte Cappello obvladujeta velike cementne ceste po nižini. Ako se Amerikancem posreči prebiti črto na tem kraju, tedaj je zapečaten usoda nemških divizij, kakor tudi slovite prve padalne divizije, ki se sedaj bori na fronti osme armade. Ako Amerikanci prebijajo Via Emilia, ki je poglobitvena cesta v Padski nižini, tedaj bo Nemcem odrezana pot za umik iz Italije.

Najmočnejša nemška armada je razvrščena ob severozapadnem bregu reke Fiumicino.

Zavezniški radio v Rimu je pozval italjanske partizane v šestih predelih severno od Apeninov, da naj od vseh strani napadajo Nemce in naj vodijo obsežno sabotažo.

zavzeli Sopot, 19 milj južno od Beograda ter prodirajo proti Avali, 13 milj višje proti severu.

Tito dalje poroča, da 14 jugoslovanski armadni zbor sodeluje z Rusi, ki so, kot je bilo nazadnje poročano, pri Vragogrnacu oddaljeni od Niša še 49 milj.

Berlin naznanja, da Rusi pošiljajo velika ojačenja iz Rumunske čez Donavo v Jugoslavijo.

Bolgarski regenti

Uradno poročilo iz Sofije naznanja, da so bili trije bolgarski regenti, knez Ciril, Bogdan Filov in Peter Gabovski bili izročeni Rusom in bodo odpeljani v Moskvo, kjer bodo postavljeni pred sodišče. Njihovo izročitev je Rusija zahtevala v pogojih za premirje.

Mihajlovičeva hči partizanka

Včeraj je radijska postaja Svobodna Jugoslavija sporočila, da je hči generala Drazge Mihajloviča pobegnila od svojega očeta, ker ga smatra za izdajalca ter stopila v vrsto partizanske vojske maršala Tita v Srbiji.

Oddaja v srbo-hrvaščini dodaja, da je hči generala Mihajloviča prosila za sprejem v Titovo vojsko za narodno osvobodjenje in v partizanske oddelke.

Radijska postaja Svobodna Jugoslavija je prejšnji teden naznanila, da je bil sin generala Mihajloviča, ki so ga partizani vjeli v Valjevi, na preskavi oproščen, ker je bilo dokazano, da ni “vojni zločinec” in da mu je bilo dovoljeno stopiti v srbsko brigado Titove osvobodilne vojske.

General D. Mihajloviča je maršal Tito pogosto obdoli, da sodeluje z Nemci.

VERSKA SVOBODA V SOVJET. RUSIJI

Kot znano, je sovjetska vlada postavila Sovjetski svet o zadevah verskih bogoslužij. Na čelu temu svetu stoji Ivan Vasiljevič Poljanski.

Pred dnevi je Poljanski zastopniku Religious News Service pojasnil delovanje svojega sveta.

“Oblast sveta se razširja na pet ver,” je rekel Poljanski. “namreč na armensko-gregorijansko, staroversko, rimo-katoliško, grško-katoliško in luteransko. Poleg tega obravnava tudi zadeve mohamedanske, židovske in budistične vere. Poleg tega se more vsaka verska skupina obrniti na svet za pomoč pri rešitvi kakih težkoč.”

“Ako voditelji katke verske skupine,” je nadaljeval Poljanski, “mislijo, da je potrebno sklicati kako konferenco, da se ustanove duhovniški tečaji, ali pa da je treba odpreti kake nove cerkve, sinagoge ali mošeje, tedaj napravijo prošnjo na vlado skozi naš svet.”

Slednjič je Poljanski rekel, da sovjetska vlada z vsemi verami enako postopa.

Kupite en “extra” bond danes!

Novo pristanišče v zavezniških rokah

Slika predstavlja Calais, veliko francosko pristanišče, ki so ga v soboto zavzeli Kanadčani.

Iz Jugoslavije

Nezadovoljstvo na Hrvaškem

Ko se je ponesrečila uporna vstaja, katero je zasnoval general Vokić, so ustaši še z večjo strogostjo pričeli preganjati nezadovoljne na Hrvaškem.

Poročilo, ki ga je prinesel švicarski list “Neue Zuercher Zeitung”, pravi, da je bilo aretiranih več poslancev hrvaške seljaške stranke, med njimi bivši jugoslovanski minister Smoljan, bivši državni tajnik Pernar in profesor Tomasić; podpredsednik seljaške stranke Košutić pa je pobegnil.

Slovenski generali v osvobodilni vojski

Radijska postaja Svobodna Jugoslavija, kot naznanja urad za vojne informacije, je sporočila, da so med mladimi generali jugoslovanske narodne osvobodilne vojske, ki so dobili čin generala, tudi naslednji trije Slovenci: Vlado Ambrožič, bivši učitelj in sedaj poveljnik devetega zbora, Karel Marčič, bivši častnik v jugoslovanski vojski in Dušan Kleber, ki ga v Sloveniji imenujejo “Tomaž”, bivši jurist in politični komisar v španski republikanski vojski in sedaj šef generalnega štaba za Slovenijo.

Jugoslov. partizani v Trstu

Novi jugoslovanski brzojavni urad je sporočil uradu za vojne informacije 26. septembra, da so jugoslovanski mla-

Prošnja za prehod ruske vojske skozi Jugoslavijo

Ruska častniarska agentura Tass je po radio sporočila formalna pogajanja za prihod ruskih armad v jugoslovansko zemljo. Celotno besedilo, ki je bilo sporočeno ruskem narodu, se glasi:

“Pred nekaj dnevi se je sovjetsko vrhovno poveljstvo, zavedač se važnosti razvoja vojaških operacij proti nemškim in madžarskim armadam na Madžarskem, obrnilo na Narodni osvobodilni odbor Jugoslavije in na vrhovno poveljstvo jugoslovanske narodne osvobodilne vojske s prošnjo, da dovoli začasen vstop sovjetskih armad na jugoslo-

venič na 50 metrov visok tovarniški dimnik razobesili tri jugoslovanske zastave s petrogljato zvezdo.

Nek drug malednič po imenu Kiš, je vplnil nemški avtomobil in se z njim vozil po tržških ulicah in razdelil veliko zalogo raznih knjig in fotografije maršala Tita.

Kmalu nato se je partizanom pridružil 300 mladeničev iz Trsta.

Osvobodilna vojska narašča

Angleška radio postaja je uradu za vojne operacije v Washingtonu sporočila, da se Jugoslovanski narodni osvobodilni vojski pridružio 53.000 Srbov, Slovencev in Hrvatov, ko je v začetku septembra maršal Tito pozval Jugoslovane, da naj neha sodelovati z Nemci in izdajalci. Tito je v svojem zadnjem pozivu 11. septembra obljubil vsem onim, ki se njegovi vojski pridružijo do 15. septembra, popolno amnestijo in odpuscanje za njihovo prejšnje delovanje proti njegovim partizanskim četam.

Jonić vabi kralja

Srbski kvizlinški naučni minister Jonić je nedavno po radio pozval kralja Petra, da stopi v stik s svojim narodom in da se vrne v njegovo sredo in se bori proti komunizmu, kakor se je boril njegov oče kralj Aleksander.

Jonićev poziv je ponovila berlinska radio postaja Transocean, ki pravi, da je to poziv na kralja, da prelomi svojo zvezo s Titom in njegovo komunistično tolpo.

Blokiranje Balkana

Zavezniški pomorske, kopne in zračne sile od zapada in rdeča armada skupno z jugoslovanskimi partizani vedno bolj stiskajo zanjko okoli 200 tisoč Nemcev na Balkanu in na nekaterih Egejskih otokih.

Močna zavezniška armada, ki je vpadla v Albanijo in na grški otok Cythera, je poslala tudi na severozapadni del Krete svoje padalne čete, kot pravi poročilo iz Kaire.

Glede vpada na Kreta ni iz zavezniškega glavnega stana nobenega potrdila. Znano pa je, da Nemci zapuščajo Kreta vsled vedno večjega nadlegovanja od strani grških partizanskih oddelkov in vsled angleške pomorske in zračne blokade. Nemci so Kreta zasedli spomladi leta 1941 in sicer s padalnimi četami, kar se je prvič dogodilo v zgodovini.

"GLAS NARODA"
VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovenc Publishing Company, (A Corporation)
Frank S. Scharf, President; Ignace Hudec, Treasurer; Joseph L. Lusha, Sec.
Printed at the business of the corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

SA CHLO LITTO VELJA LIST ZA ZDRUŽENJE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LITTA \$3.50; ZA ČETRT LITTA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izven sobot, nedelj in praznikov.
"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: (CHelsea) 6-1343

Pošiljanje blaga v staro domovino

Na prvi konvenciji Slovenskega ameriškega narodnega sveta v Clevelandu je bila poudarjena važnost takojšnjega organiziranja naše organizacije za uspešno relifno pomoč narodu v stari domovini. Konvencija je zaključila, da bo SANS nudil temu vprašanju svojo moč in da dejansko podpre novo relifno organizacijo, ki jo ustanovi Zdrženi odbor južnoslovenskih Amerikancev (ZOJSA).

Ta nova relifna organizacija se imenuje War Relief Fund of American of South Slavic Descent, ki ima poslovno ne samo z zbiranje sredstev, temveč tudi dovoljenje za distribucijo ali odposiljanje v staro domovino. Ameriška vlada hoče, da se ves jugoslovanski vojni relif koordinira v eno organizacijo, ki naj bi bila reprezentativna za vse jugoslovanske narodnostne skupine v Ameriki, Slovence, Hrvate, Srbe in Macedonce. Edina taka že obstoječa skupina je ZOJSA, katerega osnovni del je tudi SANS.

Na letni seji ZOJSA v Pittsburghu dne 22. septembra 1944 je bil izvoljen poseben odsek, ki ima načeljavati novi relifni organizaciji. Naloga tega odseka je izdelati izvedljiv načrt za zbiranje in raposiljanje potrebnega materiala za takojšnje pomoč stari domovini ter priključiti v svojo sredino tudi druge slovenske, hrvaške, srbske in macedonske organizacije, ki se bavijo z relifom. Vse te organizacije, zlasti JPO-SS ter pomožna akcija pod okriljem Hrvaške zajednice, imajo pravico do pravomočnega zastopstva in soodmerne odločanja pri vodstvu novega relifnega fonda.

Skupna akcija bo najbolj učinkovita in bo najceneje in najuspešnejše vršila delo, kateremu se je posvetila.

SANS apelira na vse svoje podružnice in vse organizirane skupine, da organizirajo nemudoma posebne odbore, ki bodo vodili relifno delo v svojem okrožju. Treba bo potrkati na marsikatera vrata — slovenska in druga, da se zbere najprej čim večja vsota v denarju, s katerim bo novi odbor takoj kupil najnujnejše potrebščine, predvsem zdravila, zdravniške instrumente, najpotrebnejšo hrano za majhne otroke itd.

Poroča se nam, da je ena ladja že na poti, da odpelje te potrebščine. Nikakor ne smemo pustiti, da bi čakala v ameriškem pristanu. Napolniti jo je treba takoj!

Ves nabrani denar naj se pošilja naravnost na SANS. V našem uradu bomo vodili pregledne račune o vseh prejemkih in jih priročili v listih, denar pa v večjih vsotah odposiljali relifni akciji Zdrženega odbora v New York. Na ta način bomo vedeli natančno vsoto, ki so jo pomagali zbrati ameriški Slovenci, obenem pa bo tudi javnost vedela, kako naše delo napreduje ali nazaduje.

Važno je dejstvo, da ima med jugoslovanskimi relifnimi fondi edino le ZOJSA dovoljenje za distribucijo. Drugi lahko denar zbirajo, ne morejo pa pomoči pošiljati v staro domovino. Neobhodno potrebno je, da se SANS pridruži novemu odboru ter skozi njega odpošlje material, ki bo kupljen za naše prispevke.

Vse informacije glede zbiranja oblike, čevljev in drugega potrebnega materiala bodo razposlane med vse podružnice, čim prej mogoče vsa navodila.

Bratje in sestre! Čaka nas veliko delo. V stari domovini natrod umira na bojnem polju in doma. One na bojiščih lahko podpremo le moralno. Toda onim ubogim sirotam doma pa lahko takoj nudimo svojo materialno pomoč. Še danes zavijamo rokave in poidimo na delo!

MIRKO G. KUHEL, tajnik SANSa.

O razmejitvi med Jugoslavijo in Italijo

Članek, ki je izšel v časopisu "NOVA JUGOSLAVIJA", juni—julij 1944.

Napisal Dr. JOSIP SMOĐLAKA

(Nadaljevanje.)

Danes je g. Salvemini po pravil svoje stališče v tem oziru, ali samo delno. On je svoj miseljenje o poravnavi spora o mejah med Italijo in Jugoslavijo podal v knjigi "What to Do with Italy", katero je nedavno napisal skupno s George-om La Piana in izdal v New Yorku (v založništvu Duell, Sloan and Pierce). Na strani 209 te knjige pravi:

"Vsak Italijan, ki ni zaslepljen z aneksionističnimi nacionalističnimi pobotami, ki nimajo ničesar skupnega z nacionalno zavestjo, mora priznati, da na vzhod od Gorice in Trsta in na vzhodu od Istre" (menja od Istre v ožjem smislu, z one strani Učke), "to je z one strani Trnovskega gozda in Monti della Vena" (Nanos in Učke) "živi kompaktno slovensko prebivalstvo od približno 250.000 Slovanov. Ti imajo pravico se odcepiti od Italije in se pridružiti Jugoslaviji; to ni italijanski nacionalni teritorij, ampak slovenski nacionalni teritorij". Čeprav ni jasno začetna nova mejna črta, katero Salvemini s temi besedami zanika, bi se gornje besedilo s številom 250.000 Slovanov moralo tolmačiti tako, da bi se morali Jugoslavi pri pripojitvi ne samo deli Kranjske anektirani po Italiji in mal del Istre onstran Učke (tzv. Liburnija) z Reko. Zadrton in Lastovom, ampak verjetno tudi severna polovica soške doline, kot tudi vsi Kvarnerski otoki. Za ostali del "Julijske Benečije" (tako so italijanski iredentisti, pa za njih službena Italija krstili Slovanske Primorje in Istro. Po tem tujem propagandističnem izrazu so naši storili ime "Julijska Krajina", medtem bi po mojem mišljenju duhu narodnega jezika in stvarnosti boljše stalo ime "Primorska Krajina". "Krajina", kakor je znano, pomeni pokrajino ob meji. Pri nas je več pokrajin, ki se tako imenujejo. Od naših drugih krajin bi se ta jasno razločevala s pridevnikom — "Primorska", kjer se nahaja 400.000 Južnih Slovanov in prav toliko Italijanov, g. Salvemini ne pravi izrecno, da bi morali ostati pod italijansko suverenostjo, ali je jasno vidno iz celega dotičnega poglavja, ki objema strani 209-211 imenovane knjige. Očividno je, da takšna politična meja, ki bi presekala Sočo na polovici nje toka, bi nikakor ne bila naravna meja. Taka meja ne bi bila opravljena niti z etnografskega gledišča, ker na obeh straneh od Gorice do Učke, ki bi ostalo sporno med Jugoslavijo in Italijo, imajo Južni Slovani večino prebivalstva. Ko se namreč oddeli Furlanska nižina v okrožju Gradške, katero mi ne zahtevamo za Jugoslavijo, in ko se odbije številno poznejših južno-italijanskih doseljencev (tako imenovanih Meridionali) v Trstu, skupno število domorodcev italijanskega jezika komaj dosega 300.000, nasproti 400.000 Južnih Slovanov, po Salvemini. Ker večja polovica imenovanih 300.000 Italijanov stanuje v mestu Trstu, to v ožjem smislu, kar se ne sme ponoviti, da

bi Južnim Slovanom, kjer so v manjšini bile odrekanе vse narodne pravice — kot je to bilo v Italiji — a da inojezične manjšine v Jugoslaviji vživajo ne samo široke pravice, ampak tudi posebne privilegije, kot so jih vživali v Dalmaciji.

Demokratsko urejenje nove Jugoslavije predvideva tudi občinske samouprave, ki bodo že same po sebi omogočale manjšinskemu življu, kjer je ono v večini ali znatnejšem številu, da da prostor svojem jeziku v javni upravi in prosvetnih ustanovah. To posebno velja za veliki mesti Trst in Reko, katerima se mora vrniti mestna autonomija, ki jim je bila odvzeta po Italiji. Istočasno — da se vrnemo na gospodarsko stališče — bo Jugoslavija zopet zgradila pretirano organsko zvezo teh mest z njihovim zaledjem, od katere je odvisen njihov ekonomski vzpon. Ker jim Italija tega ne more dati, ampak samo Jugoslavija, ideja pripojitve sporne, jezikovno mešane zone Jugoslaviji se najde pristaše tudi v sredini prebivalstva italijanskega jezika. Tako je italijanska manjšina že zastopana po svojih zastopnikih v našem oblastnem narodno-osvobodilnem odboru za Istro. To nam kliče v spomin leto 1918, ko je, po zlomu Avstrije, italijanski intelektualci iz Istre prihajali k našemu Narodnemu Sretnu v Zagreb, kot odposlanec tzv. "Bumbarjev" (italijanskih poljedelcev v jugozahodni Istri). Ter v njih imenu zahteval, da jim pošljemo oboroženo pomoč, da bi se mogli odbraniti okupacije po Italiji, ker oni so želeli, da se njihov kraj, skupaj s celotno Istro, zedinji z Jugoslavijo. Spominjamo se tudi kako so pomorski krogi v Trstu, z istimi težnjami, željno pričakovali jugoslovansko vojsko v začetku meseca novembra 1918 leta, predvidevajoč da bo Trst v gospodarskem oziru težko trpel, če pade pod Italijo. Če gledamo na stvar stališča ekonomskih interesov, katere se ne more poodeniti, morenito z veliko sigurnostjo predvideti, da, če bi sploh še bilo potrebno, da prebivalstvo tzv. Julijske Benečije z glasovanjem modloči o svoji bodoči državni pripadnosti, bi Jugoslavija poleg glasov južnoslovenske večine prebivalstva — ki se je že izrazila s plebiscitno krvi — sigurno v nekatereh krajih dobila tudi mnogo italijanskih glasov, a v nekatereh krajih lahko tudi večino tih glasov. Priključenje Trsta, Gorice in zahodnih mest Istre Jugoslaviji, v kateri bi njih italijanski prebivalci mogli, da svobodno negujejo svoj jezik a da pri tem boljše živijo kot pod Italijo — ne bi bila nikakršna narodna nesreča za Italijo. Nasprotno bi Italijani mogli z zadovoljstvom gledati na svoje dobro situirane brate tako kot danes brez gorjuposti gledajo na svoje rojake v Švici, ki so zadovoljni s svojim položajem ter ne hrepenijo za političnim zedinjenjem z materno državo. Jaz sem prepričan, da je mnogo treznih Italijanov, ki tako razumejo vprašanje Trsta in Istre.

Zatorej, čeprav bi vsi Italijani teh krajev bili voljni ostati pod suverenostjo Italije (kar je zelo dvomljivo), vendar, ker so oni manjšina prebivalstva, se ne bi z demokratskega stališča samopredelitve narodov, mogla opravičiti teza Salveminija, da bi ta kraj moral pripasti Italiji.

Pri iskanju izhoda iz takšne, za Italijane zelo neugodne situacije, je očividno v g. Salveminiju nastala borba med na eni strani demokratom in poštenim človekom, kar on zares tudi je, a na drugi strani italijanskim rodoljubom, kateremu srce kavavi pri misli, da Trst in Istro ne bi več spadala k Italiji. V tem duševnem konfliktu izgleda, da je glas krvi zadušil glas pravice. Ali samo za trenotek, ker takoj za tem, g. Salvemini, da si umiri svojo zavest, proža Slovanom svoje znane Julijske Benečije vse mogoče garancije za svobodno, neovirano rabo slovenskega in hrvaškega jezika v občinah in šolah.

Salveminijev namen je plemeniti, ali ponujena zaščita manjšin ne bi ublažila gospodarske, katero bi trpeli dotični kraji če bi bili v državnem življenju, posebno v prometu in trgovini, privezani k Italiji. Najslabša stran Salveminijeve zamisli, in sploh vsakega italijanskega aneksionističnega projekta, je v tem, da oni ne računajo z dejstvom, da je Primorska ali Julijska Krajina v geografskem, gospodarskem, a posebno v prometnem oziru, organski sestavni del jugoslovanskega ozemlja.

Ti kraji se morajo samo umetno združiti z Italijo in to samo na račun ekonomskega zastoja, kot je jasno pokazalo nazadovanje trgovstva in blagostanja v Trstu in na Reki pod Italijo, namreč, ko sta ti mesti bili odrezani od svojega naravnega zaledja.

Kar se tiče Salveminijevega predloga, da se v Primorski Krajini prebivalstvo grupira v dve nacionalne kurije, ki bi omogočale vsaki narodnosti krajevno samoupravo in rabo narodnega jezika v občinski upravi in šoli, je to stvarno samo in način, kako zavarovati jezikovne pravice manjšine. Jugoslavi niso nikdar izvajali prisilnega raznarodovanja. Jugoslovanska država je tudi pod starih reakcionarnim režimom, ohranjala na svoj strošek mnogo sto nemških, ogrskih in drugih manjšinskih šol, medtem ko je Italija istočasno ukinjala še zadnje francoske šole v pokrajini Aosta. V novi demokratski Jugoslaviji je manjšinam garantirana, tudi brez mednarodne kontrole, neovirana raba narodnega jezika v javnem življenju in v šoli. Če pa bodo v tej smeri uvedene kakšne garancije v Evropi, se jim bo Jugoslavija rada, podvrgla, seveda pod pogojem, da tudi druge države sprejmejo enake obveznosti. Ker se ne sme ponoviti, da

bi Južnim Slovanom, kjer so v manjšini bile odrekanе vse narodne pravice — kot je to bilo v Italiji — a da inojezične manjšine v Jugoslaviji vživajo ne samo široke pravice, ampak tudi posebne privilegije, kot so jih vživali v Dalmaciji.

Demokratsko urejenje nove Jugoslavije predvideva tudi občinske samouprave, ki bodo že same po sebi omogočale manjšinskemu življu, kjer je ono v večini ali znatnejšem številu, da da prostor svojem jeziku v javni upravi in prosvetnih ustanovah. To posebno velja za veliki mesti Trst in Reko, katerima se mora vrniti mestna autonomija, ki jim je bila odvzeta po Italiji. Istočasno — da se vrnemo na gospodarsko stališče — bo Jugoslavija zopet zgradila pretirano organsko zvezo teh mest z njihovim zaledjem, od katere je odvisen njihov ekonomski vzpon. Ker jim Italija tega ne more dati, ampak samo Jugoslavija, ideja pripojitve sporne, jezikovno mešane zone Jugoslaviji se najde pristaše tudi v sredini prebivalstva italijanskega jezika. Tako je italijanska manjšina že zastopana po svojih zastopnikih v našem oblastnem narodno-osvobodilnem odboru za Istro. To nam kliče v spomin leto 1918, ko je, po zlomu Avstrije, italijanski intelektualci iz Istre prihajali k našemu Narodnemu Sretnu v Zagreb, kot odposlanec tzv. "Bumbarjev" (italijanskih poljedelcev v jugozahodni Istri). Ter v njih imenu zahteval, da jim pošljemo oboroženo pomoč, da bi se mogli odbraniti okupacije po Italiji, ker oni so želeli, da se njihov kraj, skupaj s celotno Istro, zedinji z Jugoslavijo. Spominjamo se tudi kako so pomorski krogi v Trstu, z istimi težnjami, željno pričakovali jugoslovansko vojsko v začetku meseca novembra 1918 leta, predvidevajoč da bo Trst v gospodarskem oziru težko trpel, če pade pod Italijo. Če gledamo na stvar stališča ekonomskih interesov, katere se ne more poodeniti, morenito z veliko sigurnostjo predvideti, da, če bi sploh še bilo potrebno, da prebivalstvo tzv. Julijske Benečije z glasovanjem modloči o svoji bodoči državni pripadnosti, bi Jugoslavija poleg glasov južnoslovenske večine prebivalstva — ki se je že izrazila s plebiscitno krvi — sigurno v nekatereh krajih dobila tudi mnogo italijanskih glasov, a v nekatereh krajih lahko tudi večino tih glasov. Priključenje Trsta, Gorice in zahodnih mest Istre Jugoslaviji, v kateri bi njih italijanski prebivalci mogli, da svobodno negujejo svoj jezik a da pri tem boljše živijo kot pod Italijo — ne bi bila nikakršna narodna nesreča za Italijo. Nasprotno bi Italijani mogli z zadovoljstvom gledati na svoje dobro situirane brate tako kot danes brez gorjuposti gledajo na svoje rojake v Švici, ki so zadovoljni s svojim položajem ter ne hrepenijo za političnim zedinjenjem z materno državo. Jaz sem prepričan, da je mnogo treznih Italijanov, ki tako razumejo vprašanje Trsta in Istre.

Zatorej, čeprav bi vsi Italijani teh krajev bili voljni ostati pod suverenostjo Italije (kar je zelo dvomljivo), vendar, ker so oni manjšina prebivalstva, se ne bi z demokratskega stališča samopredelitve narodov, mogla opravičiti teza Salveminija, da bi ta kraj moral pripasti Italiji.

Pri iskanju izhoda iz takšne, za Italijane zelo neugodne situacije, je očividno v g. Salveminiju nastala borba med na eni strani demokratom in poštenim človekom, kar on zares tudi je, a na drugi strani italijanskim rodoljubom, kateremu srce kavavi pri misli, da Trst in Istro ne bi več spadala k Italiji. V tem duševnem konfliktu izgleda, da je glas krvi zadušil glas pravice. Ali samo za trenotek, ker takoj za tem, g. Salvemini, da si umiri svojo zavest, proža Slovanom svoje znane Julijske Benečije vse mogoče garancije za svobodno, neovirano rabo slovenskega in hrvaškega jezika v občinah in šolah.

Salveminijev namen je plemeniti, ali ponujena zaščita manjšin ne bi ublažila gospodarske, katero bi trpeli dotični kraji če bi bili v državnem življenju, posebno v prometu in trgovini, privezani k Italiji. Najslabša stran Salveminijeve zamisli, in sploh vsakega italijanskega aneksionističnega projekta, je v tem, da oni ne računajo z dejstvom, da je Primorska ali Julijska Krajina v geografskem, gospodarskem, a posebno v prometnem oziru, organski sestavni del jugoslovanskega ozemlja.

Ti kraji se morajo samo umetno združiti z Italijo in to samo na račun ekonomskega zastoja, kot je jasno pokazalo nazadovanje trgovstva in blagostanja v Trstu in na Reki pod Italijo, namreč, ko sta ti mesti bili odrezani od svojega naravnega zaledja.

Kar se tiče Salveminijevega predloga, da se v Primorski Krajini prebivalstvo grupira v dve nacionalne kurije, ki bi omogočale vsaki narodnosti krajevno samoupravo in rabo narodnega jezika v občinski upravi in šoli, je to stvarno samo in način, kako zavarovati jezikovne pravice manjšine. Jugoslavi niso nikdar izvajali prisilnega raznarodovanja. Jugoslovanska država je tudi pod starih reakcionarnim režimom, ohranjala na svoj strošek mnogo sto nemških, ogrskih in drugih manjšinskih šol, medtem ko je Italija istočasno ukinjala še zadnje francoske šole v pokrajini Aosta. V novi demokratski Jugoslaviji je manjšinam garantirana, tudi brez mednarodne kontrole, neovirana raba narodnega jezika v javnem življenju in v šoli. Če pa bodo v tej smeri uvedene kakšne garancije v Evropi, se jim bo Jugoslavija rada, podvrgla, seveda pod pogojem, da tudi druge države sprejmejo enake obveznosti. Ker se ne sme ponoviti, da

Znani italijanski diplomat, grof Sforza, je že trikrat pred širjo javnost podal svoje misli o nujnosti nekaterih teritorialnih izgov, ki se ji sedaj po porazu Italije ponujajo. V dveh od teh izjav je g. Sforza posebno govoril tudi o kreditivni meji z Jugoslavijo — kakor si je on zamislja. Grof Sforza, se

(Nadaljevanje na 4. strani.)

RAZGLEDNIK

PREVEČ JAJC

Ljudje, ki so svetovali kokosje, naj skrbijo za to, da bodo kokosi bolj marljivo "nele", so bili gotovo preveč patritotični s svojimi nasveti. Radi njihovih nasvetov, se je kokosje "sadje" tako pomnožilo, da nihče, vstevši tudi našo vlado, ne ve kaj pričeti z preobilni jajci. V listu "Livestock Producer" je bila objavljena zanimiva vest, kako je šest železniških tovornih vozov, ki so bili vsi do viha napolnjeni s zaboji polnimi kokosjih jajc, potovalo po vseh Zedinjenih državah, in sicer od minulega maja, ko jih je vlada kupila, nakar jih ni mogla prodati.

Ta jajca so pred par dnevi srečno dospela v Chicago, Ill., in tam se je njihovo potovanje končalo. Toda potovanje jajc je stalo lepo svoto \$4.200. Poljedelski oddelek vlade države Illinois ji je sedaj zaplenil, kajti bila so po "vseh predpisih" — popolnoma gnijala. — Koliko drugih jajc je po istem načinu potovalo do svoje popolne gnijolobe, tega seveda nihče ne ve.

Isti list tudi javlja, da je povsod nastalo dokaj občutno pomanjkanje surovega masla, — haže vsled dolgotrajne suše. Toda uredništvo omenjenega lista opravičeno vprašuje, koliko surovega masla je v vladinih skladiščih, in koliko ton tega masla je že pokvarjeno?

Ta jajca so pred par dnevi srečno dospela v Chicago, Ill.,

Isti list tudi javlja, da je povsod nastalo dokaj občutno pomanjkanje surovega masla, — haže vsled dolgotrajne suše. Toda uredništvo omenjenega lista opravičeno vprašuje, koliko surovega masla je v vladinih skladiščih, in koliko ton tega masla je že pokvarjeno?

ZANIMIVA KRATKOVALNA RADIO POROČILA

Moskovski komentator, imenovan Olesčuk, je te dni govoril o pomenu moskovskega radija in dejal, da je vsa Sovjetska Rusija prepričana, da vojska zmaga ne bo zadovoljstva. Kajti fašistična ideologija ne obstoji le v Nemčiji, temveč tudi v Španiji, Portugalu, Argentini, Boliviji in drugih deželah, in da se to človeško kugo mora zatreti in iztrebiti, kjerkoli se pojavi.

Olesčuk tudi trdi, da Anglija in Zedinjene Države v tem pogledu niso popolnoma izvezte, kajti — "gotove fašistične in pro-fašistične stranke, oziroma skupine, delujejo tudi v teh deželah... in skušajo ovrniti končno in popolno zmago nad fašizmom". Radi tega pozivlja vse dežele, da "na ideološki način" iztrebijo to zalego.

Neki drugi govornik je istega dne po moskovskem radiju vse inozemstvo zagotovil, da Sovjetska Rusija nikakor ne bo uvedla svoj sistem v državah ruskega inozemstva, in da nikakor ne bo skušala preinaciti sedanjih red v teh državah, pač pa je njena naloga razkrinkati delovanje fašizma, kjerkoli se pojavi, kajti Evropa, ko bo zopet svobodna, bo postala demokratična. Anti-Hitlerjeva koalicija je dandanašnji po vsem svetu močnejša, kakor je v kateremkoli času preje bila, in taka mora tudi po vojni ostati.

Peter Lansing, angleški častnikarski poročevalec v Italiji, poroča, da so na italijanski fronti zajeli nek nemški dokument, oziroma povelje, glasilom katerega so nemški častniki dobili nalog, da morajo ob vsaki priliki zanikati vesti, ki prihajajo podtalno iz Nemčije.

in poročajo, da Hitler, kadar ga prevzame togota, — grize preproge, kajti "Hitler je vzvišen in — samozatajevanje ga še ni ostavilo". — Isti poročevalec javlja, da je nad 50 tisoč delavcev, ki so delali v avstrijskih tovarnah, delo ostavilo in da so vsi ti delavci zbežali ter se pridružili partizanom v gozdovih. Tu so ustanovili posebne čete, katere so dobile potrebno orožje za sabotažo, in so že pričele napadati male nacistične postojanke. Tem partizanom se je tudi pridružilo veliko število delavcev, katerim se je posrečilo pobegniti iz Nemčije. — V Stadt Steyr v Avstriji, je prišlo do vsestranskih štrajkov.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK
ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih navadno oddajajo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v 11. delu nekaj važnih letnic in pogodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov.

In se dobi pri:
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St.,
New York 11, N. Y.

Ne pozabite krvavečega naroda v domovini! — Pošljite Vaš dar še danes Slovesnemu Pomožnemu Jdбору.

Angleško-Slovenski BESEDNJAK

Izšel je novi angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil

Dr. FRANK J. KERN

V njem so vse besede, ki jih potrebujemo v vsakdanjem življenju. — Knjiga je trdo vezana v platnu in ima 327 strani.

Cena je \$5.00

Naročite jo pri:

KNJIGARNI "GLASA NARODA"
216 W. 18th Street New York 11, N. Y.

NOVA IZDAJA "Hammondov SVETOVNI ATLAS"

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti našim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.

Cena 50 centov

Naročite pri: "GLAS NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

ČITANJE JE ŠTANO, LAKO SE JE VSE PODRŽILO.
In zato je tudi ta knjižica v drugi tiskarski posodobitvi. — Da si vsaki zagotovi redno dopolnjevanje, lahko glasilu napraviti na rok, da mu ga pošljejo, če to ni mogoče, vsaj prejeto naročilo. — ALI NE BI OBRNOVILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES in ne čakajte na opomin, ker s tem prihranite upravnih nepotrebnih stroškov?

Dopisi

MOJI AL' TVOJI, VSI SO NAŠI

Čas se je približal, ki kliče koj in videli bomo dobre po po resnem delu, pri vseh, da sledice. Videli bomo, dasira se čimprej odpomore ljudem, vno smo mali po številu, da katere je zadela ta nesrečna lahko storimo veliko delo, za vojna, tako v živo. Pomislino in njih položaj in puskusino si predstaviti izkušnje, morajo izginiti in navso stvar, kakoršna je — v pravi luči in iz strani potrebe. Revščina, kot ogenj, povodenj ali nevihta, ne pozna meja in prav tako, jih ne sme poznati dobro delo. Vsi moramo na delo — prav vsi, do zadnjega in pričnimo nabližje, to je pri sebi. Vsak posameznik in vsa družina, se mora potruditi, da ne obdrži nobenega kosa obleke, katero lahko pogreši. Vsak kos obleke, bo zakril in obranil pred mrazom, eno človeško bitje. Vsak kos obleke, bo nekoga osrečil.

Sinoči sem poslušal Gabriel Heatherja, ki je povedal, da otroci v Jugoslaviji nosijo obleke iz "burial bags", to je iz vreč — takih vreč, k jih tu rabimo za krompir in čebulo.

Pričnimo danes! in ne odlašajmo na jutri. Danes je čas in pričnimo vsi naenkrat —

liko so pa oni dali? Za politično stvar se zanimajo, — kaj pa kaj s pomočjo!

Zadnje dni sem čital v poročilu Sansa, da so brooklynski delegatje vrtili dnevnice. "Hah! Naši fantje!" jaz mislim, da je vsak newyorčan in brooklynčan lahko ponosen nanje. V uredniškem članku je "Glas Naroda" pojasnil, da gredo na konvencijo le pripadniki ljudje. "So pripadniki all-right, ampak vidijo point!" Jaz sem prav gotov, da bomo vsi videli point, kar se tiče od pomoči! In bomo pokazali resnično radodarnost, ki bo lahko drugim v zgled.

Ali veste kako se dvigne teža, — recimo deblo ali kaj? Vsi naenkrat smo rekli, "Hej, ruk!" pa je šlo. In tak je edin način, ki more prinese uspeh pri tej akciji — vsi naenkrat — takoj, in ladja bo polna!

Poljaki redno pobirajo za svoje; vsak mesec gospodinje preberbo po stanovanjih ponošene stvari, in jih oddajo k organizacijam. Grki so poslali že preko pol tuceta napolnjenih ladij v Grčijo, ter delajo na vse pretege, za več in več. To je zato, ker jim je narod pri sre. In s tem ne greše proti nobenim postavam ter niso zato nič slabši državljani Združenih držav. Njih ugled raste pri Amerikancih zaradi njih aktivnosti.

In mi, ki izhajamo iz naroda, ki se dosedaj ni proslavil s tem, da prosa, ampak je le dajal in dajal kri in življenja. Zgubljal je in bi opropačen, domalega umrčen, pa ni klonil glave in je stal na braniku za pošten svet in boljšega človeka. — in s tem pridobil občudovanje celega sveta. — naj pa prezmemo ta narod in zatismo oči ob uri, ko se nam nudi priložnost, da lahko pomagamo. Ne! tega si ne sme nihče naložiti na svojo vest. Niti ni čas za odlašanje — na delo, vsi in z vso vmo, da se doseže cilj.

Čigavi so, ki so v potrebi? Morda tvoji, morda moji. Čigavi so, ki glad jih iz zemlje trebi? Morda moji, morda tvoji. Moji al' tvoji, vsi so naši, Ne odreci jim pomoči!

— I. MUSICH.

Brooklyn, N. Y.

Svete maše zadušnice

Prihodnjo nedeljno, dne 8. oktobra, se vrše kar dve pete maše zadušnice v slovenski cerkvi sv. Cirila na 62 St. Marks Place, New York City. Prva se vrši ob 8. uri zjutraj za pokojno Mrs. Franciško Pirnat, rojeno Majdič. Tukaj zapušča sina Mike Pirnata, predsednika "Slovana" ter dve hčere Mrs. Mary Maček, in Mrs. Tessie Kovach, v starem kraju pa nadaljne 3 sinove in 2 hčere. — Ob deseti uri pa bo sveta maša za pokojnega Lojzeta Corel, kateri zapušča poleg svojih staršev, tudi dva brata in eno sestro.

Sorodniki, prijatelji in znanci se vljudo vabijo, da se naj imenovanih maš vdeležo.

O b i s k

Danes je nas obiskal v spremstvu Mrs. Horvatin, dobro znani rojak iz Chicago, Ill., Mr. Anton Andres, ki se tukaj mudi po opravkih. Lepa hvala za obisk, ter srečen povratek na Vaš dom v Chicago. Upr. in ured. "G. N."

Jugoslovanski pomožni odbor v Ameriki, — slovenska sekcija 1840 W. 22nd Place, Chicago, potrebuje podporo vsakega rojaka, da lahko izvrši svoje tako nujno potrebno delo v pomoč našim domovini.

V ČASTEN SPOMIN PADLIM JUNAKOM

Preteklo nedeljo, 1. oktobra bila je v slov. cerkvi v New Yorku peta sv. maša, katero je daroval Rev. John Ferlin iz Lemont, Ill., za slovenske vojakke iz New Yorka, ki so padli v tej vojni, šest po številu, ki so dali svoje mlado življenje za domovino.

Zelo globoko žalosten vtis, ki ti stisne srce, da ti skoro kri zastane v žilah, je naredilo na človeka, ob pogledu na grob pred glavnim oltarjem in prva misel mi je bila, danes tebi jutri meni. Kajti zelo malo je slovenskih družin, ki bi ne imele enega ali več svojih dragih v vojaški službi. Nad grobom, ki je bil ves v zelenju, je bilo šest belih rož. Ob vzglajju pri križu ameriška zastava in puška; ob vznožju bilo je vojno odlikovanje "Purple Heart" podeljeno pokojnemu Valentin Kobilca Jr.

Na levi strani glavnega oltarja bila je črna zastava; na zastavi šest zvezd v obliki križa. Vsaka je predstavljala enega padlega vojaka, nad njimi je velika zvezda predstavljala slovenske vojakke v celi naselebin, ki služijo v oboroženi sili združenih držav.

Pismo od slovenskega ujetnika v sev. Afriki

Slovenski ameriški narodni svet je prejel pred par dnevi pismo iz severne Afrike, kjer se nahaja v ujetništvu Slovenec Janez Babič, doma iz Škofje loke. Glasi se:

27, 7, 1944.

P. N. Slovenski ameriški narodni svet!

Podpisani Janez Babič prošim, če cenjeni naslov zna nekaj o g. Francetu Jamniku, rojenemu v Škofji loki, Spodnji trg 48, hivačemu v Honolulu, (Hawaii). Ker je on moj sorodnik in že od leta 1941, odkar je bil pri nas prevrat, ne vemo nič zanj, prosim, ako Vam je mogoče zvedeti nekaj o njem.

Kakor mnogo tovarišev iz Slovenije, se nahajam tudi jaz v severni Afriki v ujetniškem logarju. Nemci so tudi nas prisilno mobilizirali in smo morali pod težkimi prilikami k vojakom. Poslali so nas na italijansko fronto in smo se pri prvi priliki dali ujeti ameriškanskim vojakom. Gre nam prav dobro, le za dom in domače imamo velike skrbi.

Končam moje pismo s prošnjo za odgovor ter pošiljam vsem rojakom, posebno pa Škofjelčanom, bratski pozdrav.

Udani

Janez Babič

(Prisoner No. 239737
P. O. W. Camp 203
Provost Marshal General
Washington, D. C. 25
U. S. A.)

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA \$3.00
STANE SEDAJ \$3.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi

Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

Vsaj eno leto v državi New York, štiri mesece v Greater New Yorku, ter vsaj 30 dni v Vašem volilnem okraju.

Volilni dan bo letos v torek dne 7. novembra. Vaš volilni prostor bo najbrž na istem prostoru kakor prostor za registracijo. Ako bi bili v dvomu, tedaj vprašajte toz. Vašega prijatelja ali sosedo, ki mu je ta stvar natančneje znano.

Volilni prostori bodo odprti od 6. zjutraj do 7. ure zvečer. Volitve so tajne, tako da ne more nihče vedeti za katere ste oddali svoj glas. Zato tudi se nikar ne prepustite prigovarjati od nekogar, ampak volite po svoji volji odnosno prepričanju.

Pravica in dolžnost za vse svobodne Amerikance je, da se registrirajo in volijo.

POUČNE KNJIGE

Angleško Slovenško Berilo (F. J. Kern) — Vseena knjiga Cena \$2.—

Brezposelnost

Spisal Fran Erjavce Cena 50c

Mlekarstvo

Spisal Anton Pevec. 8 slikami, 168 strani. — Knjiga za mlekarje in farmerje v solodnem. Cena 50c

Problemi sodobne filozofije

Spisal Dr. France Veber Cena 50c

Obrotno knjigovodstvo

258 strani. osena. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbo, umetno in strojno knjigovodstvo ter kalkulacijo. Cena \$1.—

Knjigarna Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th St., New York 11

NAJBOLJŠI PRIJATELJ

V NESREČI VAM JE:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA

PODPORNJA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

Članstvo: 64,500

Premoženje: \$11,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SEDAJ LAHKO DOBITE

LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI

pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, daje pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojnih pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljenici v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Zdravstveno državo pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega stajaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogli naslov knjige prevesti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakomu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče sreče milijonov. — Otlanje to knjigo je bogato plačano." — Take so je karadi veliki ameriški dnevniki o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Polijam Money Order za \$..... na lastnoročno podpisano (1) knjigo (1):

Moje ime

St., ulica ali Box St.

Mesto in država

"Glas Naroda"

216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI
IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitega pisatelja

Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovancev za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest
v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjižic zelo omejena, je priporočljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavrtku gotovino oz. znakke (Združenih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING
COMPANY

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Iz francoščine prestavil J. L.

(133)

"Da ti odprem mala vrata. Le previden bodi! Meni se zdi, kakor bi nama žugala nevarnost, Fran!"

"Ti si neumna."

"Vidiš, jaz se bojim le zaradi tebe! Tako ježno gledaš, kakor bi kaj hudega namerjal."

"Neumnost! In zdaj pojdi domov! Jutri o polnoči ne pozabi!"

"Ne!"

"Torej lahko noč!"

On se odstrani, ona pa poleti za njim.

"Fran!" zasepeče bojazljivo. "Fran, ne bodi hud, a jaz se tako bojim! Povej mi le, kaj hočeš ponoči na pristavi?"

On se ujezi. Potem zamolklo zamrmra: "Radovednica! Če že hočeš na vsak način vedeti — doznati moram, kaj dela Rouvenat v Parizu. In to mi mora povedati dospodična Blanche!"

"A ona bode takrat že spala!"

"Nu, potem jo pa vzbudim."

"In, če sama tega ne ve, ali, če noče tega povedati?"

"Potem imam sredstvo, da jo k temu primoram!"

"Fran, ti se dosti drzneš!"

"Kaj tebe to briga? Lahko noč!"

"Se eno besedo!"

"Govori hitro!"

"Ali me res imaš malce rad?"

"Seveda!"

"Ali se spominjaš svoje obljube? Me li kdaj poročiš?"

"Kohitro bode moj oče gospodar seuillonske pristave! Kolikokrat naj ti še to povem! In zdaj pojdi vendar enkrat! Tedaj jutri!"

Dekle odide počasno, s povešeno glavo proti pristavi. Bila je hudobna in neumna. Pa imela je lepega Frana tako rada!

Fran pomisli na svojega očeta, ki je čakal za pristavnimi hlevi.

9.

"No, kaj je novega?" povpraša Franov oče. "Saj si videl Jero. Ali se stari kmalu stegne?"

"Ni še upanja; ta človek je tako živav kakor Rouvenat, ki ga je vrag zopet potegnil iz vodnjaka."

"Neumna sva bila dovolj, da sva se pečala s prsmukne nim tem hlapcem ter sva zastojala v nevarnosti. Starega skopuha sva se imela držati! Polunorec je in sovražnik človeštva. Da so ga našli neko jutro zadavljenega v njegovi postelji, vsak bi bil mislil, da se je sam umoril, ker se mu je v glavi zmešalo. In danes bi bilo vse premoženje najino! Zdaj je seveda prepozno. Po dogodku z Rouvenatom bi živ krst ne mislil več na samomor. No, vendar ni še nič izgubljenega, dokler stari ne naredi testamenta."

"A stari testament naredi!"

"Neumnost!"

"Ne, ne, stvar je taka!"

"Kako to?"

"Namerava poskrbeti za bodočnost dekličino! Sam nima nobene volje več, in stori le to, kar mu nasvetuje Rouvenat. Stvar je prav resna. Rouvenat je poslal v Pariz, a pozval je tudi beležnika."

"Kaj mi praviš. Da bi naredil testament?"

"Ali ženično pogodbo!" zasiče lepi Fran ter pri tem stisne pest.

"Ženično pogodbo?"

"Da!"

"Ti vendar nisi tega mnenja, da misli stari norec še na ženitev?"

"Tega baš ne. Pa omočil bi rad Blanche; to je gotovo!"

"Blanche! In komu jo hoče dati?"

"Gotovo mlademu gizdalinu, ki se je nedavno tod potikal ter se dobrikal gospodični Ta škrice gotovo nima okroglega v žepu in spekuluje le na bogato podedovalko. Obrnil se je do starega Mardocheja, pridobil je tega potepina zase ter potem odpotoval v Pariz. No, Mardoche je včeraj Blanche in Rouvenata dobro obdelal, Rouvenat je zopet prigrvarjal staremu skopuhu, in sedaj je v Parizu, da zmagovalno sem privede mladega sleparja kot snubača! Drugače ne more biti, kajti Blanche, ki se je zadnji čas držala zelo kisto, je od včeraj zopet tako vesela, kakor ptica! Ali misliš, da nisem uganil?"

"Ti si hudirjev, kolikor te je, Fran!" reče stari, čudeč se.

"Pa ..."

"Kaj?"

"Če Parižan res nima božjaka, moram se čuditi, kako mu Blanche dade!"

"Saj ona je vsa mrtva nanj, pravim ti! In potem je še drug vzrok: Rouvenat je do zdaj zavrnil vse snubače. Zakaj? Ker so mislili, da je Blanche hči bogatega Melliera. Da so sprejeli takega snubača, morali bi mu povedati istino; a hčeri kaznjence ne vzame vsak tako hitro za ženo. Hoteli so se torej izogniti škandalu in so zavrnili vse snubače. Paški slepar pa ne bode baš tako izbirčen. Če deklica dobi dobro doto, svetno mu ne bo dosti mari, da je njegov tast bandit! In zato je Rouvenat odpotoval k škricu in zato se je tudi kmalu nadejati ženitovanja!"

(Nadaljevanje sledi.)

ZBOR IN PLESALCI DONSKIH KOZAKOV,

ki jih vodi Sergej Jarov v popolnoma novem programu za dve predstavi samo v petek in soboto, 6. in 7. oktobra v Metropolitan Opera House v New Yorku. — Vstopnice od 85 centov naprej.

O razmejitvi med Jugoslavijo in Italijo.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

mora priznati, ni nikoli štedil lepih besed na adres Južnih Slovanov, stalno je naglašal, kako je on vedno delal za prijateljske odnose Italije z Jugoslavijo. Samo nam so vedno nekako čudno izgledali ti prijateljski nameni, ker smo se spominjali, kako je g. Sforza pisal, da je zdrava osnova za prijateljstvo z Jugoslavijo postavljena s pogodbo v Rapallu. Tembolj težko nam je bilo to razumeti, ker je baš g. Sforza osebno v Rapallu, delal in dosegel, da bi se dve tretjine milijona Jugoslovancev ocepilo od domovine in bilo podvrženo nasilni vladi. In danes, ko piše o razmejitvi, g. Sforza piše zelo ljubezno o Jugoslaviji, ali, kot se bo videlo razen besed daje zelo malo, pravzaprav nič, kar bi moglo popraviti težko krivico nanefeno našemu narodu z njegovim sodelovanjem.

Prva izjava g. Sforze o vrnitvi teritorialnih pridobitev Italije je izšla v intervjuju v časopisu "United Nations" od 1. avgusta 1943. Tu je on dejal: "Govoreč o nacionalni celoti Italije, priznavam da Dodekanez" (grški otoki v Egejskem morju, katere si je Italija prisvojila) "ni nikoli tvoril sestavni del naše domovine;

svobodna Italija bo jutri radostno vrnila Dodekanez grškemu narodu". O vrnitvi niti enega dela našega nacionalnega teritorija ni tokrat dejal niti besede. Temu se je angleški publicist Ivor Thomas, ki drugače pogostoma citira g. Sforza, in mu rad na mnogo tega pritrjuje, tako začudil, da je navajajoč gornje njegove besede v svojem članku v "Contemporary Review" dodal to-le svojo pripombo: "Ko se bodo vračale fašistične pridobitve, se bo moralo tudi Reko vrniti Jugoslaviji". Obenem je britanski novinar spomnil grofa Sforzo, da on v Rapallu ni zahteval da bi Reka pripadla Italiji.

Izgleda, da je ta prijateljska pripomba g. Thomasa napeljala g. Sforzo, da se v drugi svoji izjavi spomni mesta Reke. Tokrat on v svojem članku, ki je izšel v lanskem oktoberskem zvezku časopisa "Foreign Affairs", pa v francoskem prevodu v "Les Documents de la Quinzaine" od 15. januarja 1944. iznaša ta-le ne navadni predlog: "Italija in Jugoslavija bi morale ponuditi novi Ligi Narodov Reko in del okolišnega teritorija potrebnega za osnivanje njene suverenosti. Italija in Jugoslavija bi

s tem žrtvovali neke svoje teritorije in zahteve, ali bi obenem pridobili neprecenljive moralne koristi. Liga Narodov bi se pa znajdla v idealnem položaju med latinskimi in slovanskimi svetom, in bi imela za sebe eno od najboljših pristanov na svetu (!). Niti tokrat g. Sforza ne nahaja, da bi se morali izvesti bilo kakšni teritorialni odstopi Jugoslaviji, ampak ji na račun odškodnine nudi zvezo, in to ne samo z Italijo, ampak tudi s Francijo (!), tolažec se, da bi tedaj (to so njegove besede) "vprašanje razmejitve, katero postavljajo nekateri zaostali jugoslovanski časnikarji, izgubilo velik del svoje ojsrine".

Tretjič se je g. Sforza javil o istem predmetu meseca marca t. l. in to z intervjujem v "New York Times-u". Tu on še enkrat ponavlja svoj priljubljeni predlog, da se Reko postavi pod Ligo Narodov. Novo je v tej zadnji izjavi samo to, da bi se Italija morala odreči suverenitete nad mestom Zadrom, vendar tako, da to mesto ne bi prišlo pod neomejeno suverenost Jugoslavije, ampak bi se moralo poiskati nekakšno kompromisno rešitev. Na ta način g. Sforza ostaja pri tem, da se Jugoslaviji ne more vrniti pod njeno suvereno oblast niti eno ped narodnega teritorija odvzete ga ji pod pritiskom močnejše sile. Resnica je, da on pristavlja, da bi morala Jugoslaviji pripasti Dalmacija in Črna Gora, ali ta ponudba, naj nam dovolji reči, je prav tako resna kot da mi ponudimo Italijo, da si priključi Sicilijo in Sardinijo.

(Dalje jutri.)

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno da se poslužujejo — UNITED STATES CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York City

Razprodaja KNJIG

po 50 centov komad.

IZDAJA SPLOŠNA KNJIŽNICA

1. Domače živali

Spisal Damir Felgel

2.

Kreutzerjeva sonata

Spisal L. N. Tolstoj

3.

Andrej Ternovec

Spisal Ivan Albrecht

6.

Preganjanje indijanskih misijonarjev

Spisal Josip Spillman

12.

Frank Baron Trenk

Po raznih virih napisal Gjuro Panduric

13.

Pariški zlatar

Poslovenil Silvester K.

14.

Pravljice in pripovedke za mladino

Spisal Silvester K.

15.

Sunjski invalid

Spisal Silvester K.

17.

Vojnimir ali poganstvo in krst

Spisal Josip Ogrinec

18.

Mladim srcem

Drugi zvezek. Zbirka za slovensko mladino. Spisal Kaver Meško

19.

Študent naj bo

Spisal Fr. S. Finžgar

25.

Duhovni boj

(Izdala družba sv. Mohorja)

L. Skupelj

26.

Denar

Dr. Karl Engliš — Poslovenil Dr. Albin Ogrič

35.

Praški Judek

Spillmannova povest — Prev. Josip Vole

36.

Sveti Just

(Igra) — Spisal dr. F. Petronik

38.

Tončkove sanje na Miklavšev večer

(Igra) — J. Erbeničnik F. Rojc

Ker je naša ta knjig malo omejena, je pri naročilu priporočljivo omeniti tudi veliki štirik, da nam bo na ta naša anglo vrnjena v celoti.

IGRE

28.

Magda

(Igra) — Alojzij Remec

29.

Peterčkove poslednje sanje

(Igra) — Pavel Golin

30.

Potopljeni zvon

(Igra) — Gerhart Hauptmann

31.

Revizor

(Igra) — Nikolaj Vasiljevič

32.

Spodobni ljudje

(Igra) — L. Lipovec

33.

Črne maske

(Igra) — L. Andrejev

34.

Antingone

(Igra) Poslovenil O. Golar

36.

Sveti Just

(Igra) — Spisal dr. F. Petronik

38.

Tončkove sanje na Miklavšev večer

(Igra) — J. Erbeničnik F. Rojc

SAMO DVE PREDSTAVI — 6. in 7. OKTOBRA v METROPOLITAN OPERA HOUSE — S. HUROK predstavlja
DON COSSACK ZBOR IN PLESALCI
Sergej Jarov, kapelnik — Popolnoma nov program
Vstopnice zdaj naprodaj pri blagajni \$5, 1.20, 1.80, 2.40, 3.00 (vstevši tax)

Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta

3935 W. 26th St., Chicago 23.

RAČUN ZA MESEC AVGUST, 1944

Bilanca v banki dne 31. julija\$20,215.46
Ročna blagajna 11.65

\$20,227.11

DOHODKI:

Podruž. št. 7, Little Falls, N. Y. \$ 100.00
" " 8, West Newton, Pa. 13.20
" " 9, Willock, Pa. 11.22
" " 12, W. Aliquippa, Pa. 39.40
" " 15, Springfield, Ill. 6.53
" " 24, Virden, Ill. 3.67
" " 30, Sharon, Pa. 100.00
" " 32, Cleveland, O. 12.00
" " 38, Acemtonia, Pa. 50.00
" " 41, Fontana, Calif. 25.00
" " 45, Sheboygan, Wis. 2.00
" " 47, Pueblo, Colo. 5.00
" " 53, Johnstown, Pa. 5.00
" " 60, Chicago, Ill. 183.12
" " 63, Brooklyn, N. Y. 9.00
" " 78, Bridgeville, Pa. 26.00
" " 86, Elizabeth, N. J. 4.00
" " 88, Brooklyn, N. Y. 6.60
" " 91, Chisholm, Minn. 3.00
" " 94, Hostetter, Pa. 10.00
" " 97, Newark, N. J. 2.00
" " 98, Export, Pa. 10.00

Prispevki poslani po Glasu Naroda 12.50
Diana Magajna, Harrisburg, Pa. 5.00
Prispevke nabral Ludvik Mutz,

Brooklyn, N. Y. 3.00
Lokalni odbor ZOJSA, Milwaukee, Wis. 50.00

John Kobi in Carl Gerlovich, Duluth, Minn., nabrala prostovoljnih prispevkov 12.50

Društvo št. 120 SNPJ in Anton Gantar, Gallup, New Mex., prostovoljni prispevki 22.00

Društvo št. 313 SNPJ in Frances Kochevar, prostovoljni prispevki 27.22

Valentin Yugovich, Rock Springs, Wyo., prostovoljni prispevki 16.00

JPO-SS. št. 53, Braddock, Pa. 25.00

Prispevki nabral Anton Kochevar, Ellwood City, Pa. 20.00

F. R. Vavpotich, New York, N. Y. 8.70

Rose Selak in društvo 388 SNPJ, Star City, W. Va. 60.00

John Dežlak, Nokomis, Ill., nabral med tamkajšnjimi rojaki 10.00

Frank Vidmar, Lyons, Ill. 50.00

Društvo št. 558 SNPJ, New Waterford, N. S., Canada 20.00

Frank Meglich \$2.; Mary Tavzel \$1., New York, N. Y. 3.00

Mary Suglich, E. Riverdale, Md., \$9.00, in društvo št. 760 SNPJ., Washington, D. C., \$17.00 26.00

Dohodki za avgust \$ 997.66

\$21,224.77

IZDATKI:

Najemnina urada\$ 50.00

Telefon in telegrami 10.63

Razsvetljava 1.00

Tiskovine 61.80

Stroški seje izvršnega odbora (julij 1944) 47.50

Stroški seje izvršnega odbora (avgust 1944) 314.10

Potni stroški odbornikov po opravkih 308.40

Poštnina 100.37

Za ureditev pesmi 25.00

Plača uslužbenca (5 tednov) 162.25

Naročnina 18.00

Izročeno JPO-SS (poslal V. Yugovich, Rock Springs, Wyo.) 8.00

Uradne potrebine 1.35

Skupni izdatki \$ 1,008.40

Bilanca v banki 31. avgusta 20,206.44

Ročna blagajna 9.93

\$21,224.77

MIRKO G. KUHEL, VINCENT CAINKAR, tajnik, blagajnik.

Vi lahko začnete kupovati Vojne Hranilne Bonde s tem, da kupujete znamke za le 10 centov.